

De europeiske utdanningsministrenes felleserklæring, Bologna, 19. juni 1999

Den europeiske prosessen har takket være store framskritt de siste årene blitt en stadig mer konkret og relevant realitet for Den europeiske union og dens innbyggere. Utvidelsesplaner og sterkere forbindelser med andre europeiske land er med på å gi prosessen et enda bredere grunnlag. Samtidig kan vi merke en voksende bevissthet i store deler av det politiske og akademiske liv og i opinionen om behovet for å etablere et mer helhetlig og vidtfavnende Europa, særlig med hensyn til å bygge på og styrke dets intellektuelle, kulturelle, sosiale og vitenskapelige og teknologiske dimensjoner.

Det er bred enighet om at et Kunnskapens Europa er en uerstattelig faktor for sosial og menneskelig vekst og avgjørende når det gjelder å konsolidere og berike det europeiske samfunn. Det gir Europas borgere de nødvendige kvalifikasjoner til å møte det nye årtusenets utfordringer, sammen med en bevissthet om felles verdier og å tilhøre et felles sosialt og kulturelt område.

Det er allmenn enighet om at utdanning og utdannings samarbeid er svært viktig i utviklingen og styrkingen av stabile, fredelige og demokratiske samfunn, ikke minst med henblikk på situasjonen i Sørøst-Europa.

Sorbonne-erklæringen av 25. mai 1998, som bygde på disse vurderingene, understreket universitetenes sentrale rolle i å utvikle en europeisk kulturell dimensjon. I erklæringen ble etablering av et europeisk område for høgre utdanning ansett som en avgjørende faktor for å fremme europeiske borgeres mobilitet og mulighet til sysselsetting og Europas utvikling generelt.

Flere europeiske land har forpliktet seg til å oppnå erklæringens mål ved å signere den eller ved å uttrykke prinsipiell enighet. Innholdet i flere av reformene i høgre utdanning som er lansert i Europa i mellomtiden, viser at mange av regjeringene har fulgt opp.

De europeiske høgre utdanningsinstitusjonene har for sin del tatt utfordringen og inntatt en hovedrolle i etableringen av det europeiske området for høgre utdanning, også i kjølvannet av de grunnleggende prinsippene som er nedfelt i Bologna Magna Charta Universitatum av 1988. Dette er svært viktig siden universitetenes selvstendighet og autonomi sikrer at høgre utdanning og forskning hele tiden tilpasser seg endrede behov, samfunnets krav og framskritt innenfor vitenskapen.

Kursen er staket ut i riktig retning og med et meningsfylt formål. Ikke desto mindre kreves det kontinuerlig innsats for å oppnå større kompatibilitet og sammenlignbarhet mellom systemene for høgre utdanning. Vi må støtte det ved å fremme konkrete tiltak for å oppnå merkbar framgang. På møtet 18. juni deltok framtrepende eksperter og fagfolk fra alle våre land, noe som har gitt oss svært gode forslag til tiltak.

Vi må i særdeleshet se på målet om å øke den internasjonale konkurranseevnen til det europeiske systemet for høgre utdanning. Enhver sivilisasjons livskraft og effektivitet kan måles ved å se på hva slags tiltrekning dens kultur har på andre land. Vi må sikre at det europeiske systemet for høgre utdanning har en tiltrekningskraft på resten av verden som står i forhold til våre unike kulturelle og vitenskapelige tradisjoner.

Samtidig som vi støtter de generelle prinsippene som er nedfelt i Sorbonne-erklæringen, vil vi samordne vår politikk slik at vi på kort sikt, og i hvert fall i løpet av første tiår av det tredje årtusenet, kan nå følgende mål, som vi anser som grunnleggende for å kunne opprette det europeiske området for høgre utdanning og fremme det europeiske systemet for høgre utdanning på verdensbasis:

- ? Innføring av et gradssystem som er lett forståelig og sammenlignbart, herunder bruk av tillegg til vitnemålet (Diploma Supplement), for å fremme europeiske borgeres mulighet til sysselsetting og gjøre det europeiske systemet for høgre utdanning mer konkurransedyktig.
- ? Inndeling av gradssystemet i to hovednivåer, lavere og høgre nivå. Lavere nivå, som skal ha en varighet på minimum 3 år, må være bestått for å kunne fortsette til høgre nivå. Graden som tildeles etter lavere nivå, skal tilfredsstillende det europeiske arbeidsmarkedets behov for kvalifikasjoner. Høgre nivå skal føre til en mastergrad og/eller en doktorgrad slik det gjør i mange europeiske land.
- ? Innføring av et system med studiepoeng, slik som i ECTS-systemet, for å fremme størst mulig mobilitet for studentene. Studiepoeng skal også kunne oppnås i sammenhenger utenfor høgre utdanning, innbefattet livslang læring, forutsatt at de blir godkjent av de mottakende høgre utdanningsinstitusjonene.
- ? Fremme av mobilitet ved å overkomme hindre for en effektiv praktisering av fri flyt med særlig henblikk på:
  - for studenter: tilgang til studie- og utdanningsmuligheter og beslektede tjenester
  - for lærere, forskere og administrativt ansatte: godkjenning og uttelling for perioder brukt til forskning, undervisning og utdanning i en europeisk kontekst uten at deres lovbestemte rettigheter blir forringet.
- ? Fremme av europeisk samarbeid om kvalitetssikring for å utvikle sammenlignbare kriterier og metodikk.
- ? Fremme av de nødvendige europeiske dimensjoner i høgre utdanning, særlig når det gjelder utvikling av studieplaner, samarbeid mellom institusjoner, utvekslingsordninger og integrerte studie-, utdannings- og forskningsprogrammer.

Vi forplikter oss herved til å oppnå disse målene – innenfor rammen av vår institusjonelle kompetanse og under hensyn til mangfoldet av kulturer, språk, nasjonale utdanningssystemer og universitetenes autonomi – om å konsolidere det europeiske området for høgre utdanning. Vi vil nå dem gjennom samarbeid mellom våre regjeringer og med de ikke-statlige europeiske organisasjonene som har kompetanse innenfor høgre utdanning. Vi venter at universitetene også nå reagerer raskt og positivt og bidrar aktivt til at vi lykkes.

Vi er overbevist om at opprettelsen av et europeisk område for høgre utdanning forutsetter konstant støtte, oppfølging og tilpassing til stadig endrede behov, og har derfor besluttet å møtes igjen innen to år for å vurdere hvilke framskritt som er gjort og hvilke nye tiltak som bør settes inn.